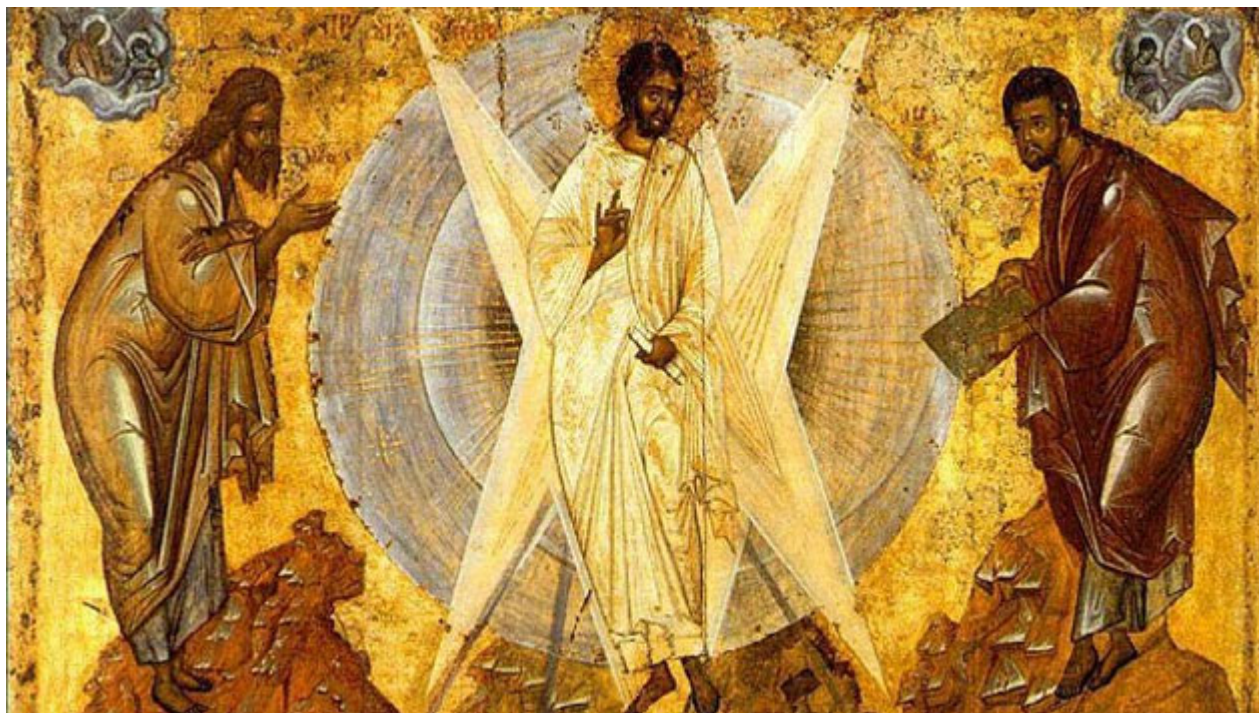

Ο δρόμος προς το φως (Η Μεταμόρφωση του Κυρίου)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο Ευαγγελιστής, όταν είναι να μας περιγράψει την ένδοξη Μεταμόρφωση του Κυρίου, πρώτα απ' όλα κατευθύνει την προσοχή του, και την δική μας, στην προσευχή. «Και ανέβη εις το όρος προσεύξασθαι». Και επα-ναλαμβάνει ξανά ότι η Μεταμόρφωση του Κυρίου έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της προσευχής. «Και εγένετο εν τω προσεύχεσθαι». Θέλει να μας υπο-δείξει την προσευχή, ως την οδό προς το φως του Θαβώρ, ως το κλειδί των πνευματικών μυστηρίων, την δύναμη της θείας αποκαλύψεως. Εάν ο θεϊκά εμπνευσμένος Ευαγγε-λιστής βρήκε τόσο απαραίτητο να συνδέσει την ιδέα της προσευχής με την περιγραφή της δόξας του Θαβώρ, τότε ασφαλώς δεν θα σφάλουμε κι εμείς από την μεριά μας, αν συνδέσουμε έναν οσοδήποτε σύντομο διαλογι-σμό για την δύναμη και την αποτελεσματικότητα της προσ-ευχής, με την ανάμνηση της ενδόξου Μεταμορφώσεως του Κυρίου μας.

Έχει η προσευχή κάποιο αποτέλεσμα; Η ερώτηση αυτή απαντάται από τον κοινό των ανθρώπων. Από τον χριστιανό που τον φωτίζει το καθαρό φως της πίστεως μέχρι τον ειδωλολάτρη που τον σκοτίζει η πιο βαθιά δεισιδαιμονία, όλοι αναγνωρίζουν την υποχρέωση της προσευχής. Και το μεγαλύτερο και καλύτερο μέρος της ανθρωπότητας πράγματι εκπληρώνει αυτή την υποχρέωση, αν και όχι ακριβώς με τον ίδιο τρόπο ούτε και με την ίδια επιτυχία. Όμως, γιατί συνιστούμε ή προσφεύγουμε στην προσευχή, αν δεν αναγνωρίζεται σ' αυτήν κάποια δύ-ναμη, ή δεν αναμένεται να την συνοδεύει κάποιο αποτέλεσμα;

Με όποιον τρόπο ζητήσουμε να εξηγήσουμε μια εκδήλωση προσευχής οσοδήποτε ατελή, η πηγή της προέλευσής της θα βρεθεί πάντοτε στη δύναμή της. Και οι εθνικοί προσεύχονται, είτε επειδή ο Θεός, αν και εγκαταλειμμένος από τα πλάσματά Του, δεν τα εγκαταλείπει, αλλά αφήνει ακόμη και στις σκοτεινιασμένες καρδιές τους μερικές ακτίνες του φωτός Του. Ένα φως που ξυπνά, ακόμη και στη σάρκα, ένα συγκεκριμένο αίσθημα πνευματικής στερήσεως, παρέχει ένα ορισμένο προαίσθημα πιθανής ικανοποίησής του, και έτσι διεγείρει μια επιθυμία να επικαλεστούν έναν άγνωστο Θεό για μια άγνωστη βοήθεια, είτε προσεύχονται επειδή, έστω και έξω από το βούρκο της φιληδονίας, στον οποίο βυθίστηκε ο παγανισμός, μερικές φορές αναδύονται κάποιες φτερωμένες ψυχές, που έχοντας συνείδηση της αχρειότητας και της ακαθαρσίας της καταστάσεώς τους, μέσω μιας ειλικρινούς επιθυμίας και προσπάθειας να γνωρίσουν τις δυνάμεις του πνευματικού κόσμου κατόρθωσαν κάποια επικοινωνία μαζί τους, και εν συνεχεία δίδαξαν άλλους να κατορθώσουν το ίδιο, μέσω μιας ειλικρινούς και ισχυρής επι-θυμίας, δηλαδή μέσω της προσευχής. Προσεύχονται πάλι διότι από τις εποχές

εκείνες που η αληθινή λατρεία του Θεού επικρατούσε ακόμη σε ολόκληρη την ανθρωπότητα, και γι' αυτό το λόγο η δύναμη και η αποτελεσματικότητα της αληθινής προσευχής της ήταν πολύ γνωστή, παρέμεινε ακόμη, παρά τη φθορά της θείας λατρείας που επακολούθησε, ανεξίτηλη η γενική πεποίθηση για την αναγκαιότητα της λατρείας και για τα πλεονεκτήματα της προσευχής, δηλαδή για την δύναμη και την αποτελεσματικότητά της.

Υπάρχουν μερικοί χριστιανοί, πού καταλαβαίνουν και εκτελούν την πράξη της προσευχής μάλλον με έναν εξω-τερικό τελετουργικό τρόπο, παρά με έναν τρόπο εσωτερικό και πνευματικό, οι οποίοι, ενώ καθόλου δεν αμφιβάλλουν κατά την γενική πεποίθηση ότι η προσευχή είναι ισχυρή και αποτελεσματική, σφάλλουν, ή κάνουν πέρα για πέρα λάθος στην εφαρμογή αυτής της αλήθειας στον εαυτό τους και στην προσευχή τους.

Προσευχόμενοι επανειλημμένα, και μη βλέποντας καν-ένα αποτέλεσμα από τις προσευχές τους, είτε στον εαυτό τους είτε γύρω τους, αντί να αμφιβάλλουν για την ειλικρίνεια και την αξία των δικών τους προσευχών, τείνουν να εμποτιστούν με την ιδέα που διαπνέεται από ένα πνεύμα νωθρότητας και αυταπάτης, ότι η ισχυρή και ωφέλιμη προσ-ευχή πρέπει κατ' ανάγκην να είναι κάποιο περίεργο δώρο της χάριτος, προορισμένο για κάποιους εκλεκτούς του Θεού, και μόνο για ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις... Σ' αυτούς λέμε χωρίς δισταγμό, ότι δεν υπάρχει άνθρωπος του οποίου η προσευχή να μην μπορεί να γίνει αποτελεσματική, αν το επιθυμεί σταθερά και με καθαρή καρδιά, με πίστη και ελπίδα στο Θεό, και δεν υπάρχει περίπτωση η προσευχή του να μην γίνει δεκτή, αν το αντικείμενό της δεν είναι αντίθετο στη σοφία και στο έλεος του Θεού, ή στην πραγματική ευζωία του ικέτη. Αυτό λέγει πολλά. Πιστεύουμε, ωστόσο, ότι δεν εξαπατούμε τους αληθινούς εραστές της προσευχής.

Ο άγιος Ιάκωβος, παροτρύνοντάς μας να προσευχόμαστε «υπέρ αλλήλων», και επιθυμώντας να μας υποκινήσει προς τούτο, λέγει ότι «πολύ ισχύει δέησις... δικαίου ενεργουμένη», και επιβεβαιώνει αυτή την γενική αρχή κι αυτό το πειστικό κίνητρο με το παράδειγμα εκείνου του εξαιρετικού ανθρώπου, τον οποίο πα-ρουσιάζει σαν έναν άνθρωπο όμοιο με μας: «Ηλίας άνθρω-πος ην ομοιοπαθής ημίν, και προσευχή προσηύξατο του μη βρέξαι, και ουκ έβρεξεν επί της γης ενιαυτούς τρεις και μήνας εξ. Και πάλιν προσηύξατο, και ο ουρανός υετόν έδωκε και η γη εβλάστησε τον καρπόν αυτής». Γιατί μας λέ-γει εδώ, ότι ο εργάτης των θαυμάτων Ηλίας «άνθρωπος ην ομοιοπαθής ημίν»; Ακριβώς για να μην αποθαρρυνθούμε, νομίζοντάς τον εξαιρετικό άνθρωπο, από το να τον μιμηθούμε και από το να αποκτήσουμε δύναμη στην προσευχή.

Για να μπορέσουμε και πάλι να καταλάβουμε με πόση ευκολία το κλειδί της

προσευχής ανοίγει πνευματικούς και θεϊκούς θησαυρούς, ας κοιτάξουμε ακόμη μια φορά προς το Όρος Θαβώρ, το οποίο προσπαθήσαμε να πλησιάσουμε με τους παρόντες στοχασμούς μας. Ας θεωρήσουμε σο-βαρά ακόμη μια φορά την Μεταμόρφωση του Κυρίου όπως μας δίνεται από τον Ευαγγελιστή: «Και ανέβη εις το όρος προσεύξασθαι. Και εγένετο εν τω προσεύχεσθαι αυτόν το είδος του προσώπου αυτού έτερον». Αν τολμήσουμε απ' αυτά τα λίγα γνωρίσματα να μαντεύσουμε τους καρδια-κούς λογισμούς του Θείου Ιησού, τότε φαίνεται ότι κατευθυνόμενος προς το Όρος Θαβώρ, ο άμεσος και αποκλειστικός σκοπός Του ήταν όχι η Μεταμόρφωση, αλλά απλώς η προσευχή: «Και ανέβη εις το όρος προσεύξα-σθαι». Φαίνεται ωσάν σε εκείνο το βουνό, ακόμη και τη στιγμή της Μεταμορφώσεως, μοναδικός του σκοπός ήταν η προσευχή: «Και εγένετο εν τω προσεύχεσθαι». Κανέ-νας που στοχάζεται πάνω σε αυτό δεν μπορεί να υποθέσει ως απίθανη την εικασία ότι ο σκοπός της προσευχής του Σωτήρα μας πρέπει να ήταν η προετοιμασία του ίδιου και των μαθητών Του για το επερχόμενο Πάθος Του και τον Θάνατό Του στο Σταυρό, που δεν είχε παρά πρόσφατα αποκαλύψει, και για τα οποία, στη διάρκεια της ίδιας της Μεταμορφώσεως, ο Μωυσής και ο Ηλίας του μίλησαν. Πώς λοιπόν, μέσα σε αυτή την προσευχή της οδύνης, αποκαλύφτηκε η δόξα; Αυθόρμητα, μπορούμε να πούμε, σαν το άνθος και τον καρπό της προσευχής της πεπληρωμένης ζωντανής δυνάμεως.

Το πνεύμα της προσευχής, ενω-μένο με το Πνεύμα του Θεού, γέμισε την ψυχή του Ιησού με φως. Η υπεραφθονία αυτού του φωτός, που δεν μπορούσε πλέον να περικλείεται μέσα στην ψυχή Του, διαχύθηκε σε ολόκληρο το σώμα Του, έλαμψε στη μορφή Του, και μη βρίσκοντας επαρκή χώρο για να το περικλείσει, φώτισε και μεταμόρφωσε ακόμη και τα ίδια του τα ενδύματα. Εκτεινόμενο ακόμη μακρύτερα, απλώθηκε στις ψυχές των Αποστόλων, αντανακλώμενο στο επιφώνημα του Πέτρου: «Επιστάτα, καλόν έστιν ημάς ώδε είναι!» Υπεισέρχεται στο βασίλειο του αόρατου κόσμου, και τραβά από εκεί τον Μωυσή και τον Ηλία, φτάνει στο ίδιο το στήθος του ουράνιου Πατρός, και κινεί την αγάπη Του σε μια επίσημη μαρτυρία για τον αγαπημένο Του: «Ούτος έστιν ο υιός μου ο αγαπητός!» Ω θαύμα της προσευχής, που αγκαλιάζει με μια πράξη τον ουρανό, τη γη, και τη θεότητα την ίδια! Κανείς να μην πει ότι αυτό το παρά-δειγμα προσευχής δεν μας αφορά, όταν μια πράξη του Θε-ανθρώπου μας αφορά κι εμάς. Διότι σε μας, μολονότι όχι στον ίδιο βαθμό, πρέπει να υπάρξει ό,τι υπήρξε και στον Χριστό: «Τούτο γαρ φρονείσθω εν υμίν», λέγει ο Απόστολος, «ο και εν Χριστώ Ιησού».

Προσευχήσου, θερμά και με όλη τη δύναμη της ψυχής σου, προσευχήσου σταθερά και επίμονα, προσ-ευχήσου σωστά και καθαρά. Και αν δεν θεωρείς τον εαυτό σου άξιο γι' αυτό, προσευχήσου για την προσευχή την ίδια, και διά της προσευχής θα αποκτήσεις πρώτα την αληθινή και αποτελεσματική προσευχή, και κατόπιν η

προσευχή αυτή θα καταβάλει όλα τα πράγματα μέσα σου και θα τα αποκτήσει όλα για σένα· θα σε οδηγήσει στο Όρος Θαβώρ ή θα δημιουργήσει ένα Θαβώρ εντός σου· θα κατεβάσει τον ουρανό στην ψυχή σου και θα ανεβάσει την ψυχή σου στον ουρανό. Αμήν.

(Πηγή: Αγίου Φιλαρέτου Μόσχας, Η Θεολογία της Καρδιάς, εκδ. Ίνδικτος 2008, σσ. 173-185, αποσπάσματα)